

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

přednesené dne 2. června 2005(1)

Věc C-533/03

Komise Evropských společenství

proti

Radě Evropské unie

„Nařízení (ES) č. 1798/2003 – Směrnice 2003/93/ES – Volba právního základu – Pojem „daňová ustanovení““

I – Úvod

1. Projednávanou žalobou na neplatnost Komise vytýká skutečnost, že Rada založila nařízení Rady (ES) č. 1798/2003 ze dne 7. října 2003 o spolupráci správních orgánů v oblasti daní z přidané hodnoty, kterou se ruší nařízení (EHS) č. 218/92(2), a směrnici Rady 2003/93/ES ze dne 7. října 2003, kterou se mění směrnice 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých a nepřímých daní(3), na článku 93 ES a na člencích 93 a 94 ES, a nikoli na článku 95 ES, jak Komise navrhla.

2. Napadené nařízení stanoví podmínky, za kterých daňové orgány členských států spolupracují mezi sebou a s Komisí při vybírání daní z přidané hodnoty, zatímco napadená směrnice rozšiřuje působnost směrnice 77/799/EHS o vzájemné spolupráci příslušných orgánů v oblasti přímých a nepřímých daní(4) na daní z pojistného.

3. V této věci jde o to, zda tyto předpisy, které upravují postup spolupráce příslušných orgánů v daňových věcech, představují daňová ustanovení ve smyslu čl. 95 odst. 2 ES. Na tom závisí, zda se na tento případ podle čl. 95 odst. 1 ES použije postup spolurozhodování podle článku 251 ES, nebo zda Rada za použití článku 93 ES a 94 ES rozhodne jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

II – Napadená právní úprava

A – Vznik

4. Směrnice 77/799 – založená na článku 100 Smlouvy o ES (nyní článek 94 ES) – postavila výměnu informací mezi daňovými orgány členských států v oblasti přímých daní na právní základ práva Společenství. Působnost této směrnice byla později na základě článku 99 Smlouvy o EHS

(po změně čl. 99 Smlouvy o ES, nyní čl. 93 ES) a 100 Smlouvy o EHS rozšířena nejprve na daň z přidané hodnoty(5), a později – na základě čl. 99 Smlouvy o EHS – na daň z pohonných hmot, spotřební daň z alkoholu a alkoholických nápojů a na spotřební daň z tabákových výrobků(6).

5. Nařízením (EHS) č. 218/92(7) pak byl na základě čl. 99 Smlouvy o EHS zřízen společný systém pro výměnu informací mezi příslušnými orgány členských států pro obchodní operace uvnitř Společenství(8). Tento společný systém byl v roce 2002 přechodně změněn nařízením (ES) č. 792/2002 – založeným na čl. 93 ES – pokud jde o nová opatření týkající se elektronického obchodu(9).

6. S cílem soustědit právní nástroje existující v oblasti DPH do jednoho právního aktu a jasěji upravit spolupráci členských států předložila Komise dne 18. června 2001 Radě návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o správní spolupráci v oblasti daní z přidané hodnoty(10). Rovněž předložila návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady pozměňující směrnici Rady 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých a nepřímých daní(11), kterou se měla spolupráce v oblasti přímých a nepřímých daní rozšířit na daň z pojistného. Oba právní akty se měly podle návrhu Komise zakládat na čl. 95 ES.

7. Na základě uvedeného návrhu Rada přijala oba napadené akty, avšak změnila jejich právní základ: nařízení č. 1798/2003 založila na čl. 93 ES a směrnicí 2003/93 založila na čl. 93 a 94 ES.

B – *Obsah nařízení č. 1798/2003*

8. První tři body odvodňující nařízení č. 1798/2003 zní takto:

„1) Vyhýbání se daňovým povinnostem a daňové úniky překračující hranice členských států vedou k rozpočtovým ztrátám, k porušení zásady daňové spravedlnosti a případně i k narušení pohybu kapitálu a podmínek hospodářské soutěže. Ovlivňují proto fungování vnitřního trhu.

2) Boj proti daňovým únikům v souvislosti s daní z přidané hodnoty (DPH) vyžaduje úzkou spolupráci mezi správními orgány, které jsou v jednotlivých členských státech odpovědné za provádění předpisů v této oblasti.

3) Opatření pro harmonizaci daní přijatá k dokončení vnitřního trhu by tudíž měla zahrnovat vytvoření společného systému pro výměnu informací mezi členskými státy, přičemž si mají být správní orgány členských států navzájem nápomocny a mají spolupracovat s Komisí, aby zajistily správné uplatňování DPH na dodání zboží a služeb, nabytí zboží uvnitř Společenství a dovoz zboží.

[...]“

9. Kapitola I obsahuje ustanovení vymezující pojmy a pravidla pro příslušnost.

10. Čl. 1 odst. 1 stanoví zejména:

„Toto nařízení stanoví podmínky, za kterých správní orgány, které jsou v jednotlivých zemích příslušné pro provádění právních předpisů o DPH na dodání zboží a služeb, nabytí zboží uvnitř Společenství a dovoz zboží, spolupracují mezi sebou navzájem a s Komisí za účelem zajištění dodržování těchto předpisů.

Za tímto účelem stanoví toto nařízení pravidla a postupy, které umožní příslušným orgánům členských států spolupráci a vzájemnou výměnu všech informací, které jim mohou pomoci

správně vyměnit DPH.“

11. Kapitola II se týká výměny informací na žádost a obsahuje ustanovení upravující přítomnost v úředních prostorách příslušných orgánů jiných členských států.

12. Článek 5 odst. 1 stanoví:

„Na žádost dožadujícího orgánu sdělí dožádaný orgán informace podle článku 1 vztahující se k informacím týkajících se konkrétního případu či konkrétních případů.“

13. Článek 11 stanoví zejména:

„1. Na základě dohody mezi dožadujícím orgánem a dožádaným orgánem a v souladu s podmínkami stanovenými dožádaným orgánem mohou být úředníci zmocnění dožadujícím orgánem přítomni v souvislosti s výměnou informací podle článku 1 v prostorách, kde správní orgány členského státu, v němž má dožádaný orgán sídlo, plní své úkoly. [...]

2. Na základě dohody mezi dožadujícím orgánem a dožádaným orgánem a v souladu s podmínkami stanovenými dožádaným orgánem mohou být úředníci jmenovaní dožadujícím orgánem přítomni v souvislosti s výměnou informací podle článku 1 při správních šetřeních. [...]

14. V kapitole III je v článku 14 uvedeno, že na žádost dožadujícího orgánu doručí dožádaný orgán příjemci v souladu s právními předpisy platnými pro doručování v členském státě, ve kterém má dožádaný orgán sídlo, veškerá rozhodnutí týkající se DPH ze státu, ve kterém má dožádaný orgán sídlo.

15. Kapitola IV upravuje výměnu informací bez předchozí žádosti.

16. Článek 17 stanoví:

„Aniž jsou dotčeny kapitoly V a VI, předá příslušný orgán každého členského státu informace podle článku 1 prostřednictvím automatické či strukturované automatické výměny příslušnému orgánu všem ostatním dotčeným členským státem v těchto případech:

1. pokud se má za to, že ke zdanění dochází v členském státě určení a účinnost kontrolního systému nutně závisí na informacích poskytovaných členským státem původu;

2. pokud má členský stát důvod se domnívat, že došlo k porušení právních předpisů týkajících se DPH nebo že tyto předpisy mohly být porušeny v jiném členském státě;

3. pokud existuje nebezpečí daňové ztráty v jiném členském státě.“

17. Článek 18 stanoví:

„Postupem podle článku 44 odstavce 2 se určí:

1. kategorie informací, které mají být vyměňovány,

2. frekvence výměny,

3. praktická opatření pro výměnu informací.

Každý členský stát určí, zda se zapojí do výměny konkrétní kategorie informací a zda použije automatické či strukturované automatické výměny.“

18. Kapitola V obsahuje ustanovení o uchovávání a výměn? informací o obchodních operacích uvnit? Spole?enství.

19. Podle ?lánku 22 se informace, které ?lenské státy shromaždují na základ? sm?rnice 77/388/EHS(12) (dále jen „šestá sm?rnice o DPH“), uchovávají v elektronické databázi.

20. ?lánek 23 stanoví zejména:

„Z údaj? uchovávaných podle ?lánku 22 obdrží p?íslušný orgán ?lenského státu p?ímo a bez prodlení od kteréhokoli ?lenského státu následující informace nebo p?ímý p?ístup k nim:

1. identifika?ní ?íslo pro účely DPH p?id?lená ?lenským státem, který dostává informace;
2. celkovou hodnotu veškerých dodání zboží uvnit? Spole?enství osobám, kterým byla p?id?lena tato ?íslo, všemi hospodá?skými subjekty identifikovanými pro účely DPH v ?lenském stát?, který podává informace.

[...]“

21. ?lánek 24 stanoví zejména:

„P?íslušnému orgánu ?lenského státu budou na základ? údaj? uchovávaných podle ?lánku 22 a výhradn? za účelem boje proti porušování právních p?edpis? týkajících se DPH, kdykoli to považuje za nezbytné ke kontrole nabytí zboží uvnit? Spole?enství, neprodlen? poskytnuty následující informace, anebo p?ímý p?ístup k nim elektronickými prostředky:

1. identifika?ní ?íslo pro účely DPH osob, které uskute?nily dodání uvedená v ?l. 23 bod? 2, a
2. celková hodnota t?chto dodání od každé takové osoby každé osob?, které bylo p?id?leno identifika?ní ?íslo pro účely DPH uvedené v ?l. 23 bod? 1.

[...]“

22. ?lánek 27 stanoví zejména:

„1. Každý ?lenský stát provozuje elektronickou databázi se seznamem osob, kterým bylo p?id?leno identifika?ní ?íslo pro účely DPH v daném ?lenském stát?.

2. P?íslušný orgán každého ?lenského státu m?že kdykoli p?ímo získat nebo obdržet na základ? údaj? získaných podle ?lánku 22 potvrzení platnosti identifika?ního ?íslo pro účely DPH, pod nímž ur?itá osoba uvnit? Spole?enství uskute?nila dodání zboží nebo poskytování služeb nebo je obdržela.

Dožadný orgán sd?lí na zvláštní žádost rovn?ž datum vydání a p?ípadn? datum skon?ení platnosti identifika?ního ?íslo pro účely DPH.

3. P?íslušný orgán poskytne na žádost neprodlen? rovn?ž jméno a adresu osoby, které bylo ?íslo p?id?leno, za p?edpokladu, že tyto informace dožadující orgán neuchovává s výhledem na jejich možné použití v budoucnu.“

23. Kapitola VI se týká zvláštního režimu upraveného v ?lánku 26c šesté sm?rnice o DPH, pro neusazené osoby povinné k dani, které poskytují elektronické služby osobám nepodléhajícím dani. Mimo jiné na?ízení ?. 1798/2003 opakuje v ?láncích 29 a 30 povinnost uloženou neusazeným osobám povinným k dani již ?lánkem 26c šesté sm?rnice o DPH odevzdat prohlášení o zahájení

účinnosti a daňové pŕiznání v elektronické podobě, stanoví postup pro určení technických podrobností a upravuje další pŕedávání takto získaných dat pŕíslušným orgánům ostatních členských států.

24. V kapitole VII se upravuje spolupráce s Komisí ohledně statistického záznamu a vyhodnocení účinnosti mechanismů upravených uvedeným nařízením. Kapitola VIII stanoví způsoby zacházení s údaji ze třetích zemí.

25. Kapitola IX stanoví všeobecné předpoklady pro výměnu informací a uvádí zejména v článku 40 několik důvodů pro odmítnutí poskytnutí informací.

26. Článek 40 stanoví zejména:

„[...]

2. Toto nařízení neukládá povinnost provést šetření či poskytnout informace, pokud právní předpisy či správní praxe neopravňují příslušné orgány členského státu, který má informace poskytnout, k provedení takového šetření nebo k získání a použití takových údajů pro vlastní daňové účely.

3. Příslušný orgán členského státu může odmítnout poskytnutí informace, pokud není dotčený členský stát z právních důvodů schopen odpovídající informace sám poskytnout. O důvodech odmítnutí uvědomí požádaný členský stát Komisi.

4. Poskytnutí informací může být odmítnuto, pokud by vedlo k prozrazení obchodního, průmyslového či profesního tajemství, obchodního postupu nebo pokud by poskytnutí daných informací odporovalo veřejnému pořádku.

[...]“

27. Dále se v článku 41 uvádí, jakých aspektů ochrany údajů je třeba dbát. Konečně obsahuje kapitola X ještě několik obecných a závěrečných ustanovení.

C – *Obsah směrnice 2003/93*

28. První a třetí bod odvodňovací směrnice zní:

„1) Boj proti daňovým únikům v oblasti daní z přidané hodnoty vyžaduje posílení spolupráce mezi správci daní uvnitř Společenství navzájem a mezi správci daní a Komisí v souladu se společnými zásadami.

3) Oblast působnosti vzájemné spolupráce podle směrnice 77/799/EHS se musí rozšířit o daní z pojistného podle směrnice 76/308/EHS, aby byly lépe zabezpečeny finanční zájmy členských států a neutralita vnitřního trhu.“

29. Článek 1 odst. 1 a 2 uvedené směrnice uvádí změny směrnice 77/799 za účelem rozšíření působnosti na daní z pojistného.

30. Kromě toho odstavec 3 provádí redakční změnu předpisu o utajení ve směrnici 77/799 a doplňuje je o nový pododstavec.

31. Článek 1 odst. 3 druhý pododstavec zní takto:

„Kromě toho mohou členské státy stanovit, že se údaje podle prvního pododstavce budou používat pro vyměření dalších dávek, cel a daní ve smyslu článku 2 směrnice 76/308/EHS“.

D – Obsah směrnice 77/799

32. Směrnice 77/799 rozšířená směrnicí 2003/93 upravuje podobným způsobem jako napadené nařízení spolupráci členských států v oblasti přímých daní a některých nepřímých daní. Rozhodující ustanovení směrnice 77/799 zní takto:

„Článek 2

Výměna na dožádání

1. Příslušný orgán některého členského státu může v jednotlivém případě požádat příslušný orgán jiného členského státu o sdělení údajů podle čl. 1 odst. 1 [...]

[...]

Článek 3

Automatická výměna údajů

Příslušné orgány členských států si navzájem pravidelně bez předchozího dožádání poskytují údaje podle čl. 1 odst. 1 pro skupiny jednotlivých případů, které určí konzultačním postupem podle článku 9.

Článek 4

Spontánní výměna údajů

1. Příslušný orgán každého členského státu poskytne příslušnému orgánu jiného členského státu údaje podle čl. 1 odst. 1, o kterých se dozví, bez předchozího dožádání v těchto případech:

[...]

2. Příslušné orgány členských států mohou konzultačním postupem podle článku 9 rozšířit výměnu údajů podle odstavce 1 i na jiné případy než tam výslovně uvedené.

[...]

Článek 6

Spolupráce úředníků zúčastněného státu

K použití předchozích ustanovení se mohou příslušný orgán členského státu, který poskytuje údaj, a příslušný orgán členského státu, pro který je údaj určen, dohodnout konzultačním postupem podle článku 9, že bude povolena přítomnost pracovníků správce daní zúčastněného členského státu v členském státě, který poskytuje údaj. Provádící pravidla k první větě budou rovněž stanovena tímto konzultačním postupem.

[...]

Článek 8

Meze výměny údajů

1. Tato směrnice neukládá provedení šetření ani poskytnutí údajů, pokud právní předpisy nebo správní praxe neoprávňují příslušné orgány členského státu, který má poskytnout údaj, k provedení takového šetření nebo k získávání a použití takových údajů pro vlastní daňové účely.
2. Poskytnutí údaje může být odmítnuto, pokud by vedlo k prozrazení obchodního, průmyslového nebo profesního tajemství nebo obchodního postupu nebo pokud by poskytnutí daného údaje odporovalo veřejnému pořádku.
3. Příslušný orgán členského státu může odmítnout poskytnutí údaje, pokud zůstaný členský stát není z právních nebo faktických důvodů schopen odpovídající údaje sám poskytovat.

[...]

III –řízení a návrhy

33. Podáním ze dne 18. prosince 2003, které došlo Soudnímu dvoru dne 19. prosince 2003, podala Komise žalobu proti nařízení č. 1798/2003 a směrnici č. 2003/93. Navrhuje, aby Soudní dvůr:

- 1) zrušil nařízení Rady (ES) č. 1798/2003 ze dne 7. října 2003 o správní spolupráci v oblasti daní z přidané hodnoty a o zrušení nařízení (EHS) č. 218/92, a směrnici Rady 2003/93 ES ze dne 7. října 2003, kterou se mění směrnice 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti příjmů a nepříjmů daní,
- 2) zachoval účinky obou aktů až do okamžiku vstupu v platnost aktů, které je nahradí a které budou přijaty na vhodném právním základě,
- 3) uložil Radě náhradu nákladů řízení.

34. Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:

- 1) zamítl žalobu,
- 2) uložil Komisi náhradu nákladů řízení,
- 3) podpora, pro případ že by Soudní dvůr zrušil napadené akty, zachovat jejich účinky až do okamžiku vstupu v platnost aktů, které je nahradí a které budou přijaty na vhodném právním základě.

35. Usnesením ze dne 8. června 2004 Soudní dvůr povolil vedlejší ústinství Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Portugalské republiky a Irska na podporu návrhu Rady.

36. Všichni účastníci se k věci vyjádřili v rámci písemného řízení. Ústní jednání se nekonalo.

IV – Argumenty účastníků řízení

37. Komise uvádí, že se zde jedná o opatření, jejichž předmětem je vytvoření vnitřního trhu a která by se měla zakládat na čl. 95 odst. 1 ES. Komise má za to, že souvislost opatření s daní neznamena, že každé takové opatření je daňovým ustanovením, a zejména se domnívá, že právní úprava o spolupráci správců daní členských států není daňovými ustanoveními ve smyslu čl. 95 odst. 2 ES a že ji nelze považovat ani za ustanovení o nepříjmových daních ve smyslu článku

38. Komise si je sice v?doma toho, že p?i tvorb? ?látku 95 ES vy?aly ?lenské státy zvlášt? citlivé oblasti z p?sobnosti v?tšinového rozhodování, zejména da?ová ustanovení, má však za to, že je toto ustanovení o výjimce t?eba vykládat restriktivn? a má se použít, pouze pokud je to nutné k ochran? da?ové svrchovanosti ?lenských stát?. Proto Komise chápe pojem da?ová ustanovení jako pravidla týkající se osob povinných k dani, zdanitelných pln?ní, základu dan?, výše da?ových sazeb a výjimek z dan?, jakož i doprovodných pravidel o vybírání a vymáhání daní, tedy všeho toho, co ovliv?uje da?ové výnosy. Ustanovení o vzájemné spolupráci se však této oblasti netýká a nedotýká se ani da?ové svrchovanosti. Slouží pouze k usnadn?ní prosazování da?ových nárok? každého jednotlivého ?lenského státu, a nedotýká se tedy da?ového systému ?lenských stát?.

39. Rada naproti tomu zd?raz?uje, že cílem t?chto opat?ení je boj proti da?ovým únik?m a zajišt?ní řádného vybírání daní v zájmu státních rozpo?t? a funk?ního vnit?ního trhu. Harmonizací pravidel o vým?n? informací mají oba napadené akty p?ímý vliv na práva da?ových poplatník? a povinnosti správ? dan?, na vybírání daní, a tím i na da?ové výnosy. Tím tato opat?ení slouží také da?ovým ú?el?m. Pro taková pravidla, která sledují jak rozpo?tové cíle, tak i cíle zam?ené na vnit?ní trh, jsou ?lásky 93 a 94 ES správným zmoc?ovacím podkladem.

40. Rada zejména poukazuje na to, že ?lánek 93 ES p?edstavuje ve vztahu k ?látku 95 ES specifi?t?jší p?edpis, a že oblast p?sobnosti ?lásku 93 se ?lánkem 95 ES nem?ní. Oba p?edpisy byly p?ijaty, v sou?asném zn?ní, Jednotným evropským aktem a neposkytují řádnou oporu pro tvrzení, že p?edpisy o nep?ímých daních, které se nedotýkají základ? da?ové svrchovanosti ?lenských stát?, kterou popisuje Komise, nespádají pod ?lánek 93 ES. Proto nemá výklad ?l. 95 odst. 2 ES také řádný ú?inek na oblast p?sobnosti ?lásku 93 ES, který je nezávisle na ú?incích na da?ovou svrchovanost ?lenských stát? zvláštní normou v oblasti nep?ímých daní. Krom? toho není smysluplné, aby se s pojmem da?ová ustanovení v oblasti p?ímých daní nakládalo jinak. Rozší?ení vyšet?ovací pravomoci ?lenských stát? mimo jejich státní území má ovšem značný ú?inek na da?ovou svrchovanost, i kdybychom vycházeli z užší definice da?ové svrchovanosti, kterou hájí Komise.

41. Vláda Spojeného království ve vztahu k na?ízení ?. 1798/2003 zd?raz?uje, že boj proti vyhýbání se da?ovým povinnostem a da?ovým únik?m prost?ednictvím podpory p?i vym?ování a výb?ru dan? z p?idané hodnoty ve Spole?enství zvyšuje výkonnost da?ových správ, a má tedy praktický ú?inek na skutečné da?ové výnosy. Sporné p?edpisy jsou proto d?ležitým prvkem v řádném fungování da?ového systému a mají vliv na právní postavení osob povinných k dani. Krom? toho ukládá ?lánek 30 na?ízení(13) také bezprost?edn? povinnost osobám povinným k dani. Na?ízení tak harmonizuje vnitrostátní právní úpravy v oblasti nep?ímých daní ve smyslu ?lásku 93 ES.

42. Pokud jde o sm?rnicí 2003/93, vláda Spojeného království zd?raz?uje, že na její cíl a obsah je možné nahlížet pouze v souvislosti se sm?rnicí 77/799, jejíž oblast p?sobnosti rozši?uje napadená sm?rnice na dan? z pojistného. Také zde je výkonnost da?ových správ d?ležitým faktorem pro skutečné da?ové výnosy, a proto ji nelze odd?lovat od da?ové svrchovanosti ?lenských stát?. Sm?rnice tím harmonizuje vnitrostátní právní úpravu p?ímých a nep?ímých daní, a spadá tedy pod ?lásky 93 a 94 ES.

43. Portugalská vláda uplat?uje, že ?l. 41 odst. 5 na?ízení ?. 1798/2003 umož?uje omezení práv podle sm?rnice o ochran? údaj? 95/46/ES(14), a že ?l. 1 odst. 3 sm?rnice 2003/93 vede ke zm?n? ?l. 7 odst. 1 sm?rnice 77/799, což se bezprost?edn? dotýká práv osob povinných k dani. Vzhledem k tomu, že tyto p?edpisy upravují práva da?ových poplatník?, jsou da?ovými ustanoveními ve smyslu ?lásku 93 a ?l. 95 odst. 2 ES.

44. Irská vláda je toho názoru, že ?lánek 93 ES je právním základem pro všechny právní akty, které se týkají nep?ímých daní. Dále uvádí, že zn?ní ?lánku 95 ES neposkytuje v odstavci 2 žádnou oporu pro restriktivní výklad pojmu „da?ová ustanovení“, protože potom by totéž muselo platit pro „ustanovení o volném pohybu osob“ a „práva a zájmy zam?stnanc?“. K tomu však v uvedeném ustanovení neexistuje žádné opodstatn?ní. V souladu se svým obsahem stanoví uvedené na?ízení podrobná pravidla pro harmonizaci ustanovení týkajících se DPH. Také uvedená sm?rnice sestává z da?ových ustanovení. Oba akty byly proto vydány na správném právním základ?.

V – Právní posouzení

45. Projednávanou žalobou Komise uplat?uje, že napadené právní akty byly vydány na nesprávném právním základ?, a namítá tedy porušení Smlouvy o ES ve smyslu druhého pododstavce ?lánku 230 ES.

A – Kritéria pro volbu právního základu

46. Výb?r právního základu aktu Spole?enství se musí zakládat na objektivních prvcích, které mohou být p?edm?tem soudní kontroly a mezi které pat?í zejména cíl a obsah aktu(15).

47. Mezi ú?astníky ?ízení existuje shoda ohledn? toho, že na?ízení ?. 1798/2003 a sm?rnice 2003/93 jsou žádoucí pro fungování vnit?ního trhu.

48. Napadené na?ízení upravuje spolupráci správ? dan? ?lenských stát? navzájem a s Komisí v oblasti DPH. Cílem na?ízení je podle od?vodn?ní boj proti vyhýbání se da?ovým povinnostem a da?ovým únik?m, nebo? vyhýbání se da?ovým povinnostem a da?ové úniky vedou k rozpo?tovým ztrátám, porušují zásadu da?ové spravedlnosti, narušují hospodá?skou sout?ž, a tím nep?ízniv? ovliv?ují fungování vnit?ního trhu(16).

49. Napadená sm?rnice rozši?uje p?sobnost ustanovení o vzájemné spolupráci orgán? ?lenských stát? v oblasti p?ímých daní a n?kterých spot?ebních daní(17) na dan? z pojistného a obsahuje, mimo jiné, zm?nu ochrany údaj?, které je t?eba v rámci této spolupráce dbát. Deklarovaným cílem tohoto aktu je lépe chránit finan?ní zájmy ?lenských stát? a neutralitu vnit?ního trhu(18).

50. Stále v?tší sbližování národních hospodá?ství ?lenských stát? jde ruku v ruce s rušením byrokratických p?ekážek volného pohybu zboží a služeb v rámci spole?ného trhu. Nedostatek informací správce dan? ohledn? p?eshrani?ních obchod? p?itom zvyšuje nebezpe?í vyhýbání se da?ovým povinnostem. Boj s tímto nebezpe?ím slouží zájm?m ?lenských stát? a Spole?enství na nenarušené hospodá?ské sout?ži a na zajišt?ní finan?ní základny, a tím i na udržení dosaženého stupn? integrace. Proto mohou právní akty také tím, že odstra?ují problémy vyplývající z výkonu základních svobod, p?ispívat k fungování vnit?ního trhu(19). Není pochyb o tom, že oba napadené akty tento deklarovaný cíl také svým obsahem objektivn? podporují.

51. Akty, které sm?ují k dokon?ení vnit?ního trhu, mohou být podle ?lánku 95 ES p?ijaty Radou po konzultaci s Hospodá?ským a sociálním výborem v souladu s postupem spolurozhodování podle ?lánku 251 ES kvalifikovanou v?tšinou. Pokud se však u t?čto akt? zároveň jedná o ustanovení o nep?ímých daních, je místo toho p?íslušným právním základem zvláštní úprava obsažená v ?lánku 93 ES, takže Rada musí rozhodovat jednomysln? po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodá?ským a sociálním výborem. To vyplývá z toho, že ?l. 95 odst. 1 ES se podle svého zn?ní použije pouze, pokud není ve Smlouv? o ES stanoveno jinak. Pokud Smlouva o ES obsahuje specifi?t?jší ustanovení, které m?že sloužit jako právní základ pro sporný právní akt,

je nutno tento akt zakládat na takovém ustanovení. To platí, jak již Soudní dvůr rozhodl, zejména pro čl. 93 ES, pokud jde o harmonizaci právních předpisů o daních z obratu, spotřebních daních a jiných nepřímých daních(20).

52. Jelikož čl. 95 odst. 2 ES kromě toho vylučuje daňová ustanovení z působnosti čl. 95 odst. 1, nemůže jejich sblížení obecně probíhat na základě tohoto článku. Pokud se jedná o ustanovení o přímých daních, je tedy třeba se při sblížení právní úpravy členských států za účelem vytvoření společného trhu odvolat na čl. 94 ES, který rovněž stanoví jednomyslné rozhodování Rady po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

53. Na základě těchto odlišných postupů nelze zmocňovací podklady obsažené v čl. 93 a 94 ES na jedné straně a čl. 95 ES na straně druhé kombinovat(21).

54. Rozhodujícím prvkem pro volbu právního základu je tedy skutečnost, zda se u napadených aktů jedná o daňová ustanovení ve smyslu článku 93 a čl. 95 odst. 2 ES.

55. Smlouva neobsahuje bližší vysvětlení ohledně dosahu tohoto pojmu. Výklad uvedených ustanovení Smlouvy byl nicméně nedávno předmětem právního sporu u Soudního dvora.

56. Jak konstatoval Soudní dvůr v rozsudku ze dne 29. dubna 2004 ohledně čl. 95 odst. 2 ES, zahrnuje pojem daňová ustanovení v důsledku své obecné povahy nejen všechny oblasti daňového práva bez rozlišení druhu příslušných daní nebo poplatků, ale také veškeré aspekty této oblasti, ať jde o hmotněprávní nebo procesní pravidla(22).

57. Rozšíření na procesní otázky vyvodil Soudní dvůr z toho, že jednak v několika členských státech se také předpisy o vymáhání přímých a nepřímých daní považují za daňová ustanovení, a jednak podle judikatury Soudního dvora k čl. 90 ES při posuzování otázky, zda je určité daňové úprava diskriminující, je k tomu, aby bylo možné určit skutečné účinky daně, třeba vzít v úvahu nejen sazby daní, ale také způsoby jejich vybírání(23). Způsoby vymáhání daní jakéhokoli druhu nelze proto oddělovat od systému odvozuji daňového systému, se kterým jsou spojeny. Soudní dvůr dále uvedl, že čl. 95 odst. 2 ES proto zahrnuje nikoli pouze ustanovení o osobách povinných k dani, zdanitelném plnění, základu daně a sazbách přímých a nepřímých daní a osvobození od nich, ale také ustanovení o způsobech vymáhání těchto daní(24).

58. Judikatura Soudního dvora dosud neposkytuje další upřesnění, zda jsou procesní pravidla daňovými ustanoveními ve smyslu článku 93 ES a čl. 95 odst. 2 ES vždy nebo jen v určitých případech.

59. Sporná právní úprava tedy podle dosavadní judikatury nemůže být jednoznačně zažena. Nejedná se zde bezpochyby ani o ustanovení o osobách povinných k dani, ani o zdanitelné plnění, základ daně, sazby daní nebo osvobození od nich. Význam informací se také bezprostředně netýká vymáhání daní. Jedná se však nesporně o pravidla, která se týkají řízení v daňových věcech a která mají vliv na vyměření a vymáhání daní tím, že napomáhají k získání údajů k tomu potřebných.

60. Je tedy třeba nalézt kritérium, podle kterého bude možné posoudit, kdy se mají takové procesní předpisy považovat za předpisy o daních ve smyslu Smlouvy.

61. Rada a vláda Spojeného království argumentují, ohledně zde napadených aktů, že výkonnější správa daní může důsledněji prosazovat daňové právo, a tím i docílit vyšších daňových příjmů. Proto se pravidla o výměně informací mezi příslušnými orgány týkají i daňových výnosů. Tento argument však, takto všeobecně, nemůže být rozhodující pro kvalifikaci určitého opatření

jako daňového ustanovení. Zvýšení výkonnosti správy daní je myslitelné i prostřednictvím nejrůznějších jiných ustanovení, jako například úpravy pracovní doby, které se tím zároveň nestávají ustanoveními o daních.

62. Rozhodující by však naproti tomu mohlo být to, že procesní pravidla musí mít specifický vztah ke hmotné podstatě daňového práva, aby mohla být považována za daňová ustanovení. Existuje například specifická souvislost mezi hmotnými právními pravidly o daních a pravidly o výkonu daňových rozhodnutí, nebo možnost nuceného vymáhání je zcela rozhodujícím faktorem pro skutečné odvádění daní, a tím i pro přijmy státního rozpočtu. Soudní dvůr tak dovodil v odvodnění k popisovanému výkladu předpisu, že způsoby vymáhání daní nelze oddělovat od systému odvodění daňového systému, se kterým jsou spojeny(25).

63. U napadených aktů jsou pro posouzení této souvislosti rozhodující dvě hlediska: otevření daňových správ, které jsou v celém Společenství považovány za zvláště citlivé, a zpřístupnění vlastních daňových údajů ve prospěch daňových orgánů jiných členských států se na jedné straně z pohledu členského státu, který podává informace, dotýkají základní oblasti daňové svrchovanosti po stránce procesněprávní. Získání informací o osobách povinných k dani a zdanitelných plněních na druhé straně umožňuje členskému státu, který informace obdrží, správné vyměření daní, a je tím i bezprostředním předpokladem pro vybírání daní v tomto státě. Toto je třeba dále objasnit na základě jednotlivých ustanovení.

B – K ustanovením nařízení č. 1798/2003

64. Nařízení č. 1798/2003 obsahuje několik prvků, které se v oblasti spolupráce mezi členskými státy v daňových záležitostech vydávají novými cestami a částečně jdou nad rámec současného stavu spolupráce.

65. Podle článku 5 tohoto nařízení jsou daňové orgány členských států povinny příslušným orgánům ostatních členských států na žádost poskytnout informace o konkrétních případech v oblasti daní. Takovou informaci je možné odmítnout pouze z důvodů uvedených v článku 40, tedy pokud předpisy požádaného státu nedovolují získání nebo použití takových informací ani v případě tuzemských případů (čl. 40 odst. 2), pokud není zaružena vzájemná výměna odpovídajících informací (čl. 40 odst. 3) a pokud by předání informace vedlo k prozrazení blíže určených tajemství nebo pokud by poskytnutí informací odporovalo veřejnému pořádku (čl. 40 odst. 4).

66. Na základě této povinnosti musí tedy členské státy orgánům v jiných členských státech předávat různé informace, které bezprostředně poskytují údaje o případech relevantních z hlediska daní. Tyto údaje jsou určeny k tomu, aby sloužily jako výchozí bod pro zdanění v požadujícím členském státě.

67. Dalším aspektem již dotčeným v úvodu je to, že se zde jedná o údaje, které jsou v některých členských státech zvláště chráněny a které spadají do působnosti speciálních předpisů o důvěrných informacích pro oblast daňových údajů. Předávané informace podléhají v těchto státech utajení a tam platné ochrany pro informace tohoto druhu také ve státě, který je přijímá. Nařízení nicméně rozšiřuje okruh subjektů oprávněných k přístupu, a tím jasně zasahuje do vnitrostátních předpisů pro zacházení s daňovými údaji.

68. Nad rámec výměny informací na žádost je v článku 17 nařízení kromě toho uvedena možnost automatické nebo strukturované automatické výměny informací. Členské státy ovšem podle článku 18 samy rozhodují, do jaké míry se této výměny informací zúčastní. To, že je zde členským státům dána možnost volby, však nemění nic na předemtu úpravy, tj. na výměnu daňových údajů. Pokud členský stát přistoupí k systému, dává k dispozici zejména informace správce daní, kterých je v jiném členském státě třeba ke zdanění. Rozdíl proti postupu při

vým?ny? informací uvedenému v ?lánku 5 spo?ívá pouze v tom, že informace v rámci vým?ny? údaj? podle ?lánku 17 se i bez konkrétní žádosti poskytují automatizovanou cestou.

69. ?lánek 22 na?ízení zavazuje ?lenské státy k tomu, aby z?ídily a udržovaly centrální databázi s rozsáhlými informacemi, které jsou d?ležit? pro vybírání dan? z p?ídané hodnoty. Existence této databáze je na jedné stran? p?edpokladem pro vým?nu údaj? elektronickou cestou podle ?lánku 23 na?ízení. Na druhé stran? však ?lánek 22 stanoví vnitrostátním správce?m dan? také strukturální úkol, který svým dosahem p?ekra?uje rámec pouhé správní spolupráce.

70. Krom? toho umož?uje p?ístup k údaj?m z elektronické databáze stanovený v ?lánku 23 i p?evod informací, které mohou mít zna?ný význam jako výchozí bod pro zdan?ní. Tak je možné mít p?ímý p?ístup k identifika?ním ?ísl?m pro ú?ely DPH p?íd?leným dožadáným státem a k celkové hodnot? dodání zboží uvnit? Spole?enství p?íslušným osobám nebo je p?inejmenším možné tyto údaje automaticky a neprodlen? poskytnout. Krom? toho mohou podle ?lánku 24 za p?edpoklad? tam uvedených být bezprost?edn? a neprodlen? poskytnuty n?které další informace nebo p?ímý p?ístup k nim elektronickými prost?edky. Toto dopl?uje ?lánek 27 na?ízení, který vyjmenovává další údaje, které je t?eba uchovávat a poskytovat jiným orgán?m, zejména jméno a adresu osoby, které bylo p?íd?leno p?íslušné ?íslo.

71. Mimo takovou vým?nu údaj?, které mohou být základem pro zdan?ní, a s tím spojených dopad? na da?ové tajemství v ?lenských státech, p?ináší na?ízení ješt? další výrazný zásah do autonomie vnitrostátních správce? dan?.

72. Podle ?lánku 11 na?ízení jsou ú?edníci dožadujícího orgánu oprávn?ni se po dohod? s dožadáným orgánem zdržovat v prostorách správního orgánu ?lenského státu, v n?mž má dožadáný orgán sídlo (?l. 11 odst. 1). Krom? toho mohou být p?ítomni p?i správních šet?eních (?l. 11 odst. 2).

73. Toto otev?ení da?ových orgán? p?edstavuje pozoruhodnou zm?nu ve spolupráci v da?ových záležitostech. Sm?rnice 77/799 již dávala ?lenským stát?m možnost dohodnout se na tom, že bude povolena p?ítomnost ú?edník? dožadujícího státu ve stát?, který poskytuje informace. Jak uvedla Komise ve svém návrhu na?ízení o správní spolupráci v oblasti DPH, nebyla ale taková možnost ve v?tšin? stát? právn? upravena. V praxi byla p?ítomnost zahrani?ních ú?edník? p?i kontrolách v tém?? všech ?lenských státech dovolena pouze se svolením osoby povinné k dani(26). V n?kterých ?lenských státech byla ú?ast ú?edníka z jiného ?lenského státu na šet?ení na jejich území dokonce výslovn? zakázána s odkazem na s tím spojené právní problémy(27). To sv?d?í o tom, že možnost p?ístupu da?ových orgán? jiných ?lenských stát? zasahuje velmi hluboko do organizace vnitrostátních správce? dan?.

74. I toto je t?eba zohlednit, pokud se má napadené na?ízení klasifikovat z hlediska pojmu „da?ová ustanovení“. Soudní dv?r se též ve v?ci C?338/01 výslovn? zam??il na to, že v n?kolika ?lenských státech se p?edpisy o zp?sobech platby a o vymáhání považují za da?ová ustanovení(28). Takovéto zohledn?ní praxe bere v úvahu roli ?lenských stát? jako suverénních smluvních stran. Pokud existuje v ?lenských státech zvláštní úprava ?ízení v da?ových záležitostech a zvláštní ustanovení o d?v?rných informacích pro da?ové p?edpisy a považují je za da?ové právní p?edpisy, ukazuje to na fakt, že procesní pravidla Spole?enství, která m?ní tuto oblast zásadním zp?sobem, jsou rovnž da?ovými ustanoveními ve smyslu Smlouvy o ES.

75. Zpřístupnění údajů a otevření finančních orgánů je však jen jednou stranou mince, která se dotýká státu, který informace poskytuje. Významnější z hlediska účelu úpravy je druhá strana, totiž že údaje získané prostřednictvím této spolupráce mohou být v členských státech, které informace obdrží, základem pro zdanění. Nařízení má právo umožnit správné vyměření daní a zajistit správné daně k tomu potřebné údaje.

76. Zde je zřejmé, že procesní otázky upravené v nařízení č. 1798/2003 se nevztahují pouze všeobecně přeshraniční správní spolupráci, nýbrž mají specifický vztah k hmotněprávním daňovým předpisům a nelze je oddělovat od daňového systému.

77. Dále je třeba poukázat na to, že nařízení v čluncích 29 a 30 opakuje povinnost, která již byla stanovena v čl. 26c části B šesté směrnice o DPH pro neusazené osoby povinné k dani, které poskytují elektronické služby osobám nepodléhajícím dani, aby odevzdávaly určité údaje, zejména čtvrtletní daňové přiznání, v elektronické formě. V návaznosti na to je upraven postup pro stanovení technických podrobností a předávání údajů ostatním členským státům. Předmětem nařízení jsou tak přímo samy akty zdanění. Přitom není důležité, že tato věc je již částečně obsažena v šesté směrnici o DPH, neboť zmocňovací podklad pro právní akt je v zásadě nutno určit nezávisle na paralelně existujících předpisech. Kromě toho nařízení povyšuje tato ustanovení oproti směrnici na vyšší právní kvalitu, neboť platí bezprostředně, a tím ukládá povinnosti jednotlivcům nezávisle na vnitrostátních prováděcích předpisech.

78. Nařízení č. 1798/2003 tedy obsahuje předpisy o nepřímých daních ve smyslu článku 93 ES.

C – K ustanovením směrnice č. 2003/93

79. Směrnice 2003/93 přináší kromě rozšíření oblasti působnosti směrnice 77/799 na daně z pojistného i nepatrnou změnu ustanovení o důvodech obsaženého v uvedené směrnici: čl. 1 odst. 3 napadené směrnice obsahuje nové znění čl. 7 odst. 1 směrnice 77/799. Podle tohoto znění mohou být informace získané od členských států použity také pro vyměření daní, odvodů a poplatků podle článku 2 směrnice o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z operací, které jsou součástí systému financování Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, zemědělských dávek a cel(29).

80. Vzhledem k tomu, že obsah napadené směrnice spočívá především v tom, že stanoví, že ustanovení směrnice 77/799 jsou použitelná i na daně z pojistného, musí být pro stanovení správného zmocňovacího podkladu brána v úvahu ustanovení směrnice 77/799.

81. Směrnice 77/799 nebyla svého času soudně napadena. Lhůty pro takový úkon již také dávno uplynuly. Tím, že směrnice 2003/93 rozšiřuje oblast působnosti směrnice 77/799, představuje však sama o sobě napadnutelný právní akt, jehož zákonnost se odvozuje od veškerých předpisů, jejichž oblast působnosti byla rozšířena.

82. Podle článku 1 směrnice 77/799 si členské státy poskytují vzájemně veškeré údaje, které by jim mohly umožnit případně vyměření daní, které spadají do oblasti působnosti směrnice. Článek 2 směrnice 77/799 pak blíže vymezuje postup při poskytování údajů na žádost. Článek 3 stanoví postup při automatické výměně údajů uvedených v čl. 1 odst. 1 a článek 4 upravuje postup při spontánní výměně údajů v případech tam vymezených.

83. Podobně jako u nařízení je zde povinnost poskytovat informace. Pouze z důvodů uvedených v článku 8 směrnice 77/799 může být poskytnutí údajů odmítnuto, a to pokud právní předpisy nebo správní praxe brání příslušným orgánům členského státu, který má poskytnout údaje, v získávání a použití takových údajů pro vlastní daňové účely (čl. 8 odst. 1), pokud by vedlo k

prozrazení dále vyjmenovaných tajemství nebo pokud by šíření daného údaje odporovalo veřejnému pořádku (čl. 8 odst. 2) nebo pokud zúčastněný členský stát, který má o údaje zájem, není z právních nebo faktických důvodů schopen odpovídající údaje sám poskytovat (čl. 8 odst. 3).

84. Obsah směrnice je tak paralelní s obsahem nařízení č. 1798/2003. Je tedy stanovena povinnost vyměňovat údaje, které mohou být základem pro zdanění.

85. Pravidla obsažená ve směrnici 77/799 sice v některých bodech nejdou tak daleko jako výše zkoumané nařízení, zejména požadování údajů členského státu je zde ponecháno na úvaze členských států (článek 6). Nicméně v oblasti poskytování údajů směrnice stejně jako nařízení č. 1798/2003 na jedné straně upravuje uvolnění datových informací a na druhé straně vytváří základ pro správné vyměňování dat.

86. Napadená směrnice 2003/93 tento režim přenáší na daně z pojistného. Stejně jako u nařízení č. 1798/2003 je oblast upravená napadenou směrnicí tak úzce spjata s vyměňováním daní, protože má specifický vztah k hmotnému datovému právu, a proto také obsahuje ustanovení o nepřímých daních.

D – Závěry

87. Oba napadené akty tedy obsahují datová ustanovení. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 1798/2003 se týká daně z přidané hodnoty, bylo oprávněně založeno na článku 93 ES. Směrnice 2003/93 se týká daní z pojistného, a proto musí být založena na článku 93 ES. Jelikož kromě toho celkově poznamenává směrnici 77/799, což se týká také přímých daní uvedených ve směrnici 77/799, mohl být zároveň vzat za právní základ článek 94 ES. Uvedené právní akty byly tedy založeny na správném právním základě.

88. Žaloba Komise proto není opodstatněná a je třeba ji zamítnout.

VI – Nákladové řízení

89. Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který nemá úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který má ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise nemá ve věci úspěch a Rada podala odpovídající návrh, je namístě uložit Komisi náhradu nákladů řízení. V souladu s čl. 69 odst. 4 jednacího řádu ponese členské státy, které vstoupily do sporu jako vedlejší účastníci, vlastní náklady řízení.

VII – Závěry

90. Na základě výše uvedeného navrhuji, aby bylo rozhodnuto takto:

1. Žaloba se zamítá.
2. Komisi Evropských společenství se ukládá náhrada nákladů řízení.
3. Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Portugalská republika a Irsko ponese vlastní náklady řízení.

1 Původní jazyk: němčina.

2– Úč. vst. L 264, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 392.

3– Úč. vst. L 264, s. 23; Zvl. vyd. 09/01, s. 403.

- 4– Směrnice Rady ze dne 19. prosince 1977 (Úř. věst. L 336, s. 15; Zvl. vyd. 09/01, s. 63).
- 5– Směrnice Rady 79/1070/EHS ze dne 6. prosince 1979, kterou se mění směrnice 77/799/EHS (Úř. věst. L 331, s. 8; Zvl. vyd. 09/01, s. 77).
- 6– Směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani (Úř. věst. 76, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 179).
- 7– Nařízení Rady (EHS) ze dne 27. ledna 1992 o správní spolupráci v oblasti nepřímých daní (DPH) (Úř. věst. L 24, s. 1).
- 8– Komise opřela návrh tohoto nařízení rovněž o články 100a Smlouvy o ES (nyní po změně články 95 ES), nepostupovala však proti změně právního základu Radou.
- 9– Nařízení Rady ze dne 7. května 2002, kterým se přechodně mění nařízení č. 218/92 s ohledem na dodatečná opatření týkající se elektronického obchodu (Úř. věst. L 128, s. 1). Proti tomuto nařízení podala Komise i Parlament žalobu na neplatnost, neboť podle jejich názoru bylo založeno na chybném právním základě [věci Komise v. Rada (C-272/02) a Parlament v. Rada (C-273/02)]. Poté, co bylo nařízení nahrazeno dotčeným nařízením č. 1798/2003, byly obě žaloby staženy.
- 10– KOM (2001) 294 v konečném znění – 2001/0133(COD), Úř. věst. C 270 E, s. 87.
- 11– KOM (2001) 294 v konečném znění – 2001/0134(COD), Úř. věst. C 270 E, s. 96.
- 12– Šestá směrnice Rady ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu – společný systém daní z přidané hodnoty: jednotný základ daně, Úř. věst. L 145, s. 1; Zvl. vyd. 09/01, s. 23.
- 13– Tento předpis stanoví, že data přiznání s údaji k elektronicky poskytnutým službám je třeba podat v elektronické formě. Potud je svým obsahem totožný s úpravou v čl. 26c části B odst. 5 pododstavci 1 směrnice 77/388 (šestá směrnice o dani z přidané hodnoty); srov. výše bod 23.
- 14– Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).
- 15– Srov. mimo jiné, rozsudky ze dne 11. června 1991, Komise v. Rada (C-300/89, Recueil, s. I-2867, bod 10); ze dne 4. dubna 2000, Komise v. Rada (C-269/97, Recueil, s. I-2257, bod 43), a ze dne 11. září 2003, Komise v. Rada (C-211/01, Recueil, s. I-8913, bod 38).
- 16– Srov. body 1 až 3 odvodnění, výše uvedené v bodu 8.
- 17– Upraveno ve směrnici 77/799.
- 18– Srov. bod 3 odvodnění, výše uvedený v bodu 28.
- 19– Srov. stanovisko generálního advokáta Albera ze dne 9. září 2003 ve věci Komise v. Rada (rozsudek ze dne 29. dubna 2004, C-338/01, Recueil, s. I-4829), body 46 a násl.
- 20– Rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Komise v. Rada (uvedený výše v poznámce pod čarou 19, bod 60).

- 21– Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 58.
- 22– Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 63.
- 23– Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 64 a 65.
- 24– Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 67.
- 25– Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 66.
- 26– KOM (2001) 294 v konečném znění – 2001/0133 (COD); 2001/0134 (COD), s. 9, bod 4.2.5.
- 27– Viz poznámku pod ?arou 26.
- 28– Rozsudek ze dne 29. dubna 2004, uvedený výše v poznámce pod ?arou 20, bod 64.
- 29– Směrnice Rady 76/308/EHS ze dne 15. března 1976, Úř. věst. L 73, s. 18; Zvl. vyd. 02/01, s. 44.